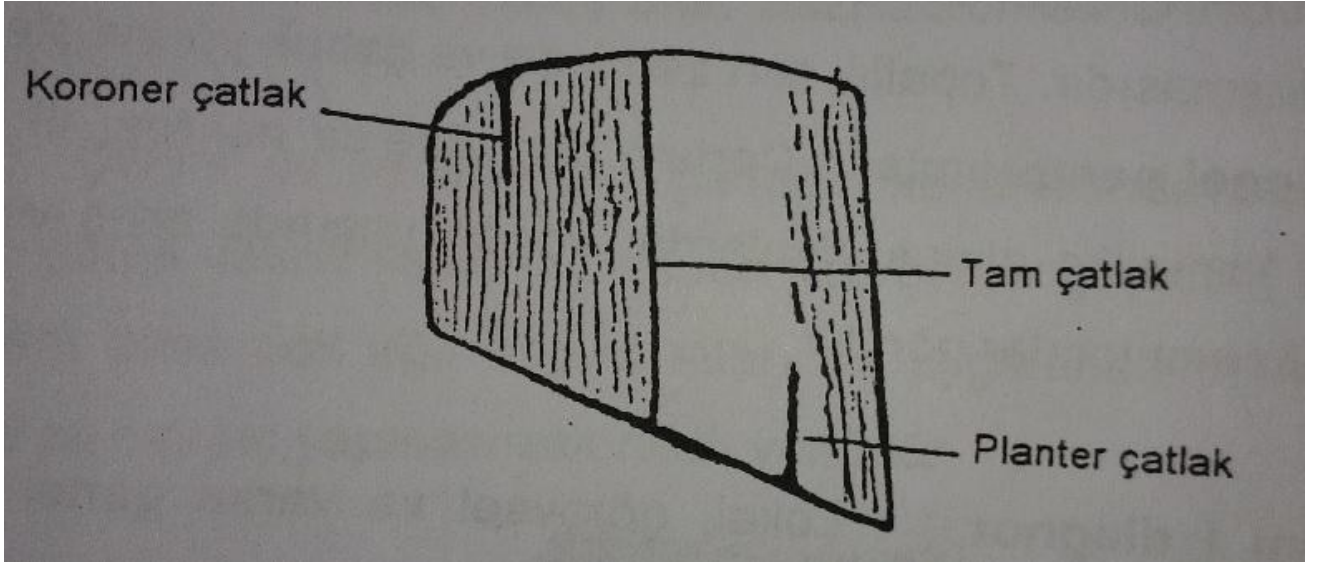

8.8. TIRNAK ÇATLAĞI VE NALI

Tanımı: Paries unguiae'nin cylindri cornei'lere (boynuz borucuk) paralel olarak ayrılmasına ve bütünlüğünün bozulmasına "tırnak çatlağı" denir. Ard ayaklarda ön kısımda, ön ayaklarda ise yan kısımlarda daha çok şekillenir.

Bölümlendirilmesi:

- a) Yerleştiği yere göre; Ön kısım çatlağı, yan kısım çatlağı, ökçe çatlağı ve pila unguiae çatlağı,
  - b) Uzunluğuna göre; Tam veya yarım tırnak çatlağı,
  - c) Derinliğine göre; Yüzelek veya derin tırnak çatlağı,
  - d) Yönüne göre; Düz, zigzak, dikey veya eğik tırnak çatlağı,
  - e) Oluşumuna göre; Eski veya yeni tırnak çatlağı,
  - f) Enfekte oluşuna göre; Aseptik veya septik, basit veya komplike tırnak çatlağı olarak ayrılır.
- Tam tırnak çatlağı, corium coronarium'dan tırnağın alt kenarına kadar uzanır. Yarım tırnak çatlağında ise, corium coronarium'dan başlayıp paries unguiae 'nin yarısına kadar "Üst Yarım Tırnak Çatlağı – Koroner Çatlak", margo solearis'ten başlayıp paries unguiae'nin yarısına kadar uzanan çatlağa da "Alt Yarım Tırnak Çatlağı – Planter Çatlak" adı verilir (Şekil 70).

Şekil 70. Tırnak çatlağı çeşitleri

Nedenleri: Hazırlayıcı nedenler: Paries unguiae 'nin inceliği, tırnağın çok kuru bırakılması, sert ve gevrek olması, bacak duruş bozuklukları, mihanikiyetin ortadan kalktığı durumlar vb.'dir.

Yapıcı nedenler; kısa, dar, eğri ve tırnak yüzü düzgün olmayan nal çakılması, sert zeminde tırıs veya galop koşturma, koroner yaraların (attent) yanlış sağaltımı, ökçe darlığı ve kronik arpalama vb hastalıklar sayılabilir.

Semptomları;

-Lokal semptomlar: Tırnak yıkanıp temizlendiğinde; paries unguiae deki çatlak, basit olgularda uzunlamasına bir ayrılma halinde dikkati çeker. Çatlağın kenarlarının perküsyonunda duyarlılık gözlenir. Çatlak, capsula unguiae altında toplanmış bir sıvıya yol veriyorsa "Komplike tırnak çatlağı" adını alır.

Yeni olgularda lamella papillaris'lerin yırtılması ile çatlaktan kan gelir. Pododermatitis superficialis şekillendiğinde müköz bir akıntı, pododermatitis prulenta'da ise kan çizgili irin akıntısı söz konusudur.

İlerlemiş veya sağaltımı gecikmiş olgularda corium coronarium şişkin ve ağrılıdır. Corium parietale 'nin nekrozu ve 3. phalanx'ın karies'i şekillendiğinde ise korona bölgesinde yaygın bir şişlik görülür.

- **Görevsel semptomlar:** Yüzlek tırnak çatlaklarında topallık belli olmayacak kadar hafif, derin tırnak çatlaklarında ise şiddetlidir. Topallığın nedeni, çatlak kenarlarının hareketi ile lamella papillaris'lerin buraya sıkışmasıdır. Topallık sert zeminde ve çabuk yürüyüşte artar.

- **Genel semptomlar:** Corium parietale'de nekroz, 3.Phalanx'ta karies ile komplike olmuş olgularda; beden ısısında artış ve iştahsızlık gibi genel semptomlar görülür.

Tanı (Diagnoz): Lokal, görevsel ve varsa genel semptomlar değerlendirildiğinde tanı zor değildir.

Sağaltım:

- **Koruyucu sağaltım:** Ayak bakımının sağlanması, tırnağın bacak duruşuna göre fazla inceltmeden düzeltilmesi ve uygun nal kullanılmasıdır. Ayrıca corium coronarium 'un yaralarının zamanında ve tam olarak sağaltımı da koruyucu önlemlerdendir.

- **Küratif sağaltım:** Bunda amaç; yerin tırnağa yaptığı basıncın çatlak hizasında margo solearis'e etki yapmamasını, çatlağın kenarlarının birbiriyle yapışması söz konusu olmadığından corium coronarium 'un birbiriyle oluşturduğu boynuz tabakasının muntazam uzamasını ve çatlağın kenarlarının hareketsizliğini sağlamaktır.

Bu sağaltımda; tırnağın ön kısmı ile yan kısmının çatlakları ayrı ayrı gözden geçirilmelidir, buna göre;

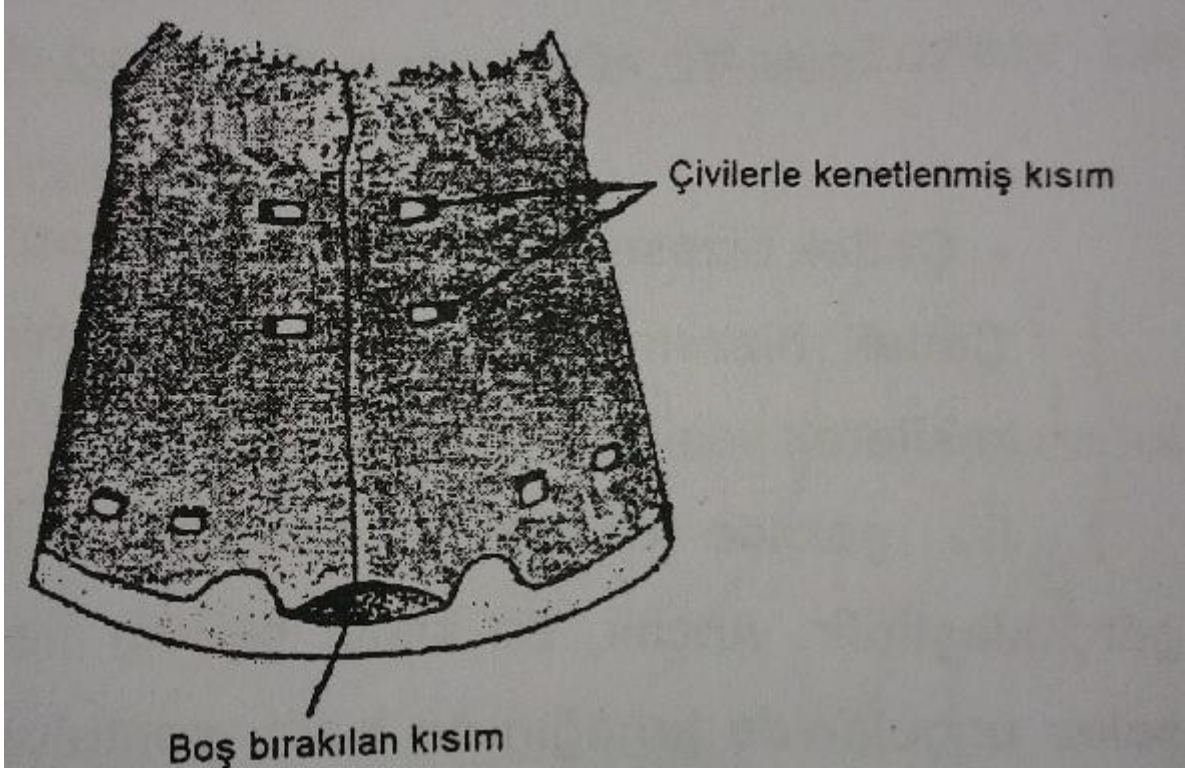
8.8.1. Ön kısım çatlağının sağaltımı: Bunda temel ilke; çatlağın kenarlarının hareketsizliğini sağlamak ve çatlak hizasında corium coronarium 'un etkinliğini artırmaktır.

- Çatlağın kenarlarının hareketsizliğini sağlamak;

a) Özel nal kullanılması: Bu nalin ön kısmının iç ve dışında çatlağın yakınına gelecek şekilde birer yaprak bulunur. Yapraklar arasındaki kısımda çatlak kenarları yontularak nala değmesi önlenir. Bu da yerin tırnağa yapacağı basıncı azaltıp, tırnağın bu kısımda düzgün uzamasını sağlar (Şekil 71-a).

Çatalda atrofi ve ökçe darlığı da söz konusu ise; nalin kol uçlarının iç kenarında da birer yaprak bulundurulur. Bu şekilde çatlağın kenarları birbirine yaklaştırılmış olur. Bazı durumlarda kapalı, altlıklı nal da kullanılabilir.

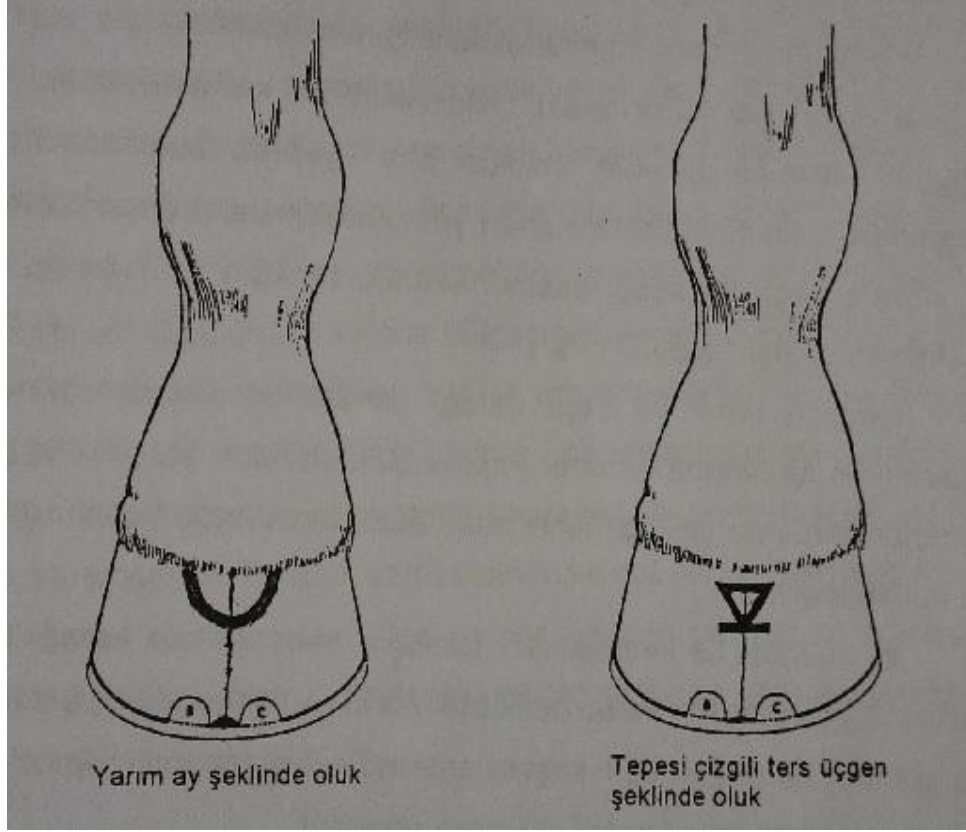
b) Çiviler ile kenetleme: Çatlağın kenarlarında karşılıklı olarak paries ungulae delinir ve bu deliklerden özel çiviler geçirilir (Şekil 71-b). Bu yöntem daha çok ağır koşum atlarında uygulanabilir. Ancak corium parietale 'ye basınç yapması sakıncalı yönüdür.

Şekil 71. Ön kısım çatlağında özel nal kullanılması ve çivilerle kenetlemenin görünümü

c) Oluk açma: Çatlağın kenarlarından 2 cm uzaklıta, paries unguae'nin margo coronarius'undan başlayan ve derinliği stratum lamellatum 'a ulaşan yarım ay şeklinde veya tepesinde düz çizgi bulunan ters üçgen şeklinde bir oluk açılır (Şekil 72).

d) İnceltme: Oluk ile sınırlanan paries unguae, renet ile ince bir zar haline gelinceye kadar inceltir.

Şekil 72. Ön kısım çatlağında bazı oluk açma yöntemleri

-Çatlak hizasında corium coronarium'un ekinliğini artırmak;

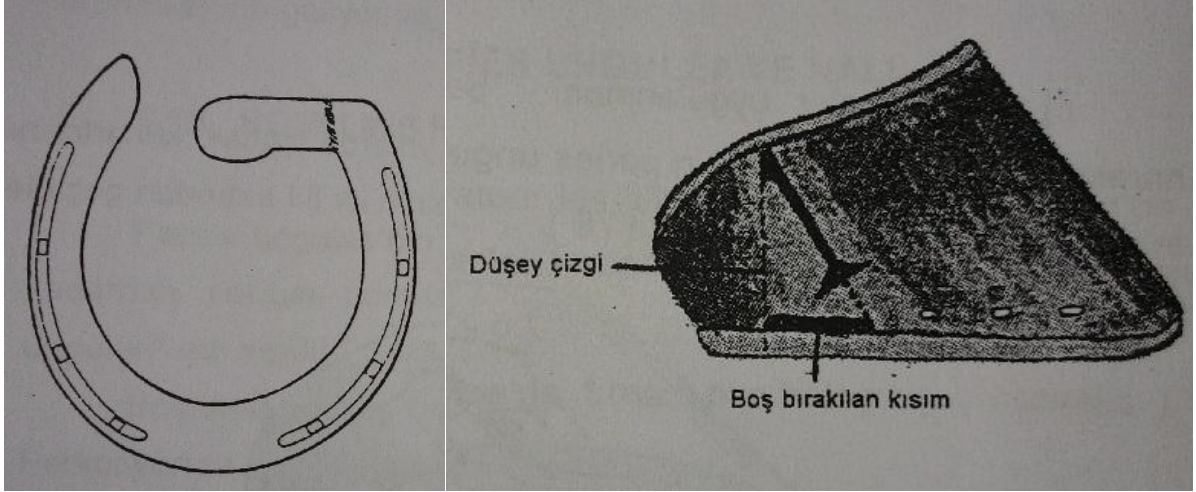
Çatlak hizasındaki corona bölgesinin ve corium coronarium 'un kılları kesilerek vesikatuvar uygulanır.

Bu şekilde topallık bulunmayan ön kısım çatlaklarının sağaltımı gerçekleştirilir. Ancak, ön kısım çatlağı ile birlikte topallık da varsa; solea unguiae'de tırnağın ön kısmı yontulup, sıcak antiseptik banyo ve banyolar arasında antiseptik yağ kompresler uygulanır. Ağrı ve topallık hafifler ya da kaybolursa ön kısım çatlaklarının sağaltımı aynen uygulanır.

8.8.2. Yan ve ökçe çatlaklarının sağaltımı;

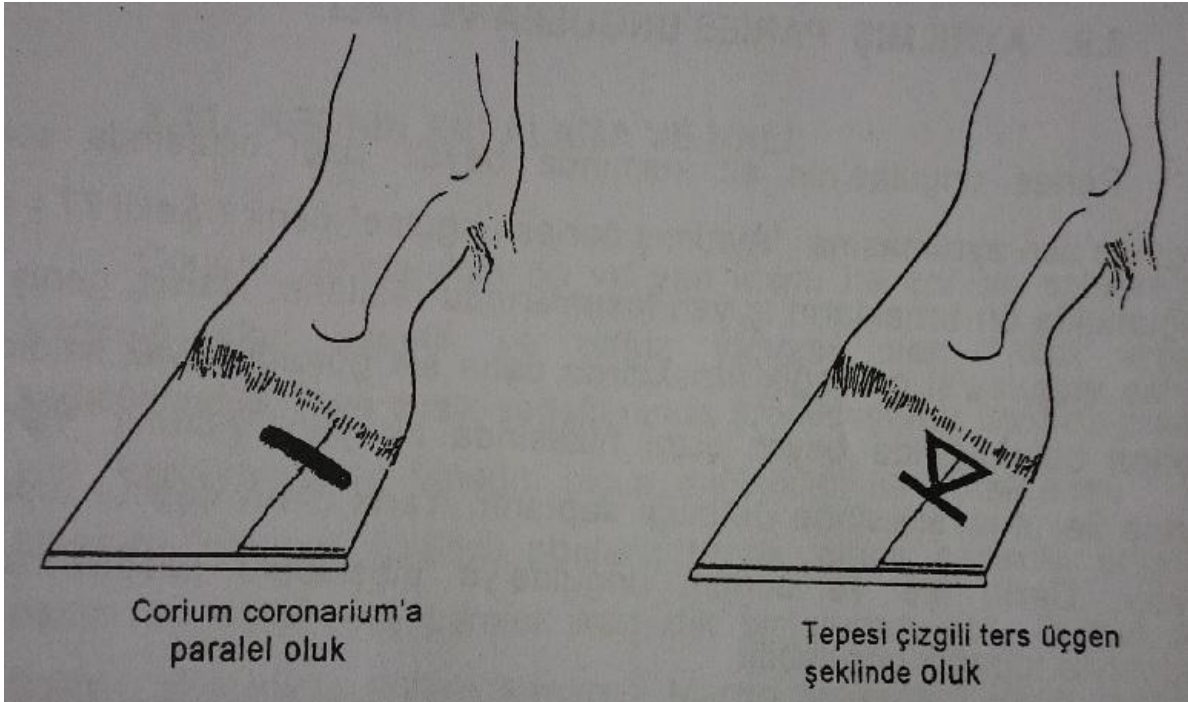
-Çatlağın kenarlarının hareketsizliğini sağlamak;

a) Özel nal çakılması: Çatalın yere değmesini sağlamak için altlıklı nal çakılır. Aynı amaçla çatlağın bulunduğu taraftaki nalın kol ucunda yer alan yarım köprülü nal (Şekil 73) da kullanılabilir.

Şekil 73. Yan kısım ve ökçe çatlağında kullanılan yarım köprülü nal. Şekil 74. Yan kısım çatlağında margo solearis'e gelen kısmın boş bırakılması

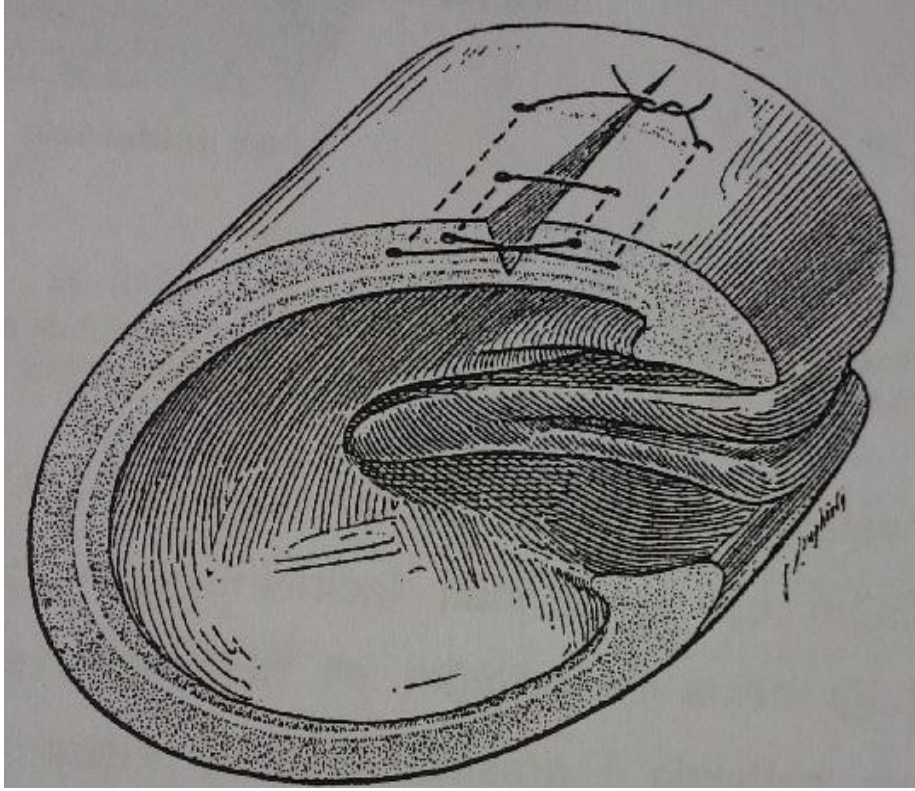
Ayrıca hastada ökçe darlığı da bulunuyorsa ökçe darlığı nalları kullanılır. Çatlağın üst kenarından indirilen düşey çizginin margo solearis'e değdiği nokta ile çatlağın alt kenarının veya uzantısının (koroner yarım çatlakta) arasındaki tırnak kısmı yontularak boş bırakılır. Yani bu kısım nala değmez (Şekil74). Böylece çatlak hizasında yerin basıncı azaltılmış olur.

Şekil 75. Yan kısım çatlağında oluk açma yöntemleri

b) Oluk açılması: Çatlağın üst 1/3 ünde, corium coronarium'a paralel 1 cm genişliğinde ve 3-6 cm uzunluğunda (Şekil 75-a) veya tepesinde düz çizgi bulunan ters üçgen şeklinde (Şekil 75-b) derinliği stratum lamellatum'a kadar olan bir oluk açılır.

c) Tel dikişler uygulanması: Son yıllarda çatlak kenarlarının hareketsizliğini sağlamak için paries unguiae'nin ilk iki katından geçirilen tel dikişler konulmaktadır (Şekil 76).

Şekil 76. Yan kısım çatlağında tel dikiş uygulaması (Adams'tan).